

UVODNA RIJEČ

Nemao pa nemao

Piše: Jasna A. Petrović

Stara je narodna kletva zloslutnica: „Dabogda imao, pa nemao.“ Točno je da ona sustigne mnoge, iako je teško reći što je to „nemao“, kad si pret hodno puno „imao“. Gle Vidoševića, čak mu odredili da je sve pošteno zaradio; pogledaj Todorica i njegovu princezu. Možda su najgore prošli Pevec i njegova Višnjaja. Strašna je, ipak, ta kletva, gora od najcrnje noćne more u koju se nekima pretvorio život od potresa u Zagrebu u ožujku prošle godine, da bi se u još strašniji usud okrenuo život na tisuće novih beskućnika iz okolice Siska.

No, što je s onima koji nisu ni imali, pa sada nemaju ništa? Gdje je granica između imao pa nemao? Banija je ovih dana velika škola vrijednosti, a pouka je jednostavna. Kad pita siromah zašto je siromašan, mudrac mu odgovara da je to zato jer nije naučio davati. Bogatstvo Hrvatske su ljudi koji su obilazili kuće po blatnjavima makadamima i putovima i nudili sebe, svoje ruke, svoje srce. I recimo otvoreno, svatko to zna, većina nastradalih su srpske nacionalnosti, siromašni i desetljećima izvan sustava ostavljeni ranjivi ljudi. Njima se nisu gradili putovi, dovodila struja, pa niti voda. U zbitim zemljanim kućercima živjeli su ostavljeni i zaboravljeni, uz ponekog dobrotvora koji bi im ugradio solarni panel. Stari ljudi. Uskladišteni u prošlosti, zadovoljni sa svakom dobrotom na koju se namjere.

Hrvatsko bogatstvo su dobri ljudi svih generacija, volonteri, obični ljudi iz svih krajeva Hrvatske, a hrvatsko siromaštvo su neke institucije i političari koji su čak i novinare koji su časno odradili svoj posao u ovom uneređenom svijetu pandemije i potresa optužili za destrukciju zbog naziva Banija, a ne Banovina. Nećemo spomenuti ime ugledne autorice takve sramotne ocjene, ali ćemo reći da dobra Hrvatska traži dobru vlast. Nećemo uopćavati kako se vlast apsolutno nije snašla, jer mnogi su se pokrenuli koliko su mogli i znali. Problem je što ne znaju. Što su neke stvari u sustavu izvrnute, pa su i vrijednosti posustale. Možda je najbolji primjer koliko je sustavno zapostavljena Banija u činjenici da tamo na jednog umirovljenika dolazi 0,93 radnika. Tamo se nije gradilo i razvijalo. Tamo stoga ne vrijedi kletva – dabogda imao, pa nemao, već dabogda nemao pa nemao.

U OVOM BROJU:

**Cijepljenje je
razumna odluka**

**POTRES KOJI JE
OTVORIO SRCA**

**ŠOKANTNO
Nacionalna
strategija zagovara
privatizaciju
mirovinskog
sustava**

**RASTE SIROMAŠTVO
ZBOG KORONE
Kolona četiristo
gladnih duša**

**PORAST NASILJA NAD STARIMA
Istučeš staru
majku, sud te pusti**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

KRENULA NACIONALNA NAKNADA

Kad bi znali svoja prava

Od oko 30,1 posto starijih od 65 godina, a čak 50 posto njih ako su samci, potencijalni su kandidati za nacionalnu naknadu za starije osobe, uz uvjet da su imali prebivalište u Hrvatskoj najmanje 20 godina. Pošto je riječ o nečemu što se pogrešno smatra mirovinom, stvorile su se brojne zabune u javnosti. Ipak, na inzistiranje umirovljeničkih udruga, promijenjen je naziv ove potpore, te se prihvatilo da nema imovinskog cenzusa kako su zahtijevali mnogi „dobronamjerni“ ugledni znanstvenici. Također, specifičnost je ove naknade da će se automatski usklađivati prema stopi promjene indeksa potrošačkih cijena, što je čini prvom socijalnom potporom koja će pratiti inflaciju.

Dva su, međutim, problema s nacionalnom mirovinom. Prvi je izostanak ozbiljne kampanje kojom bi se starije osobe rasprišene po brdima, selima, bespućima, uputilo u njihova prava. Na to pravo imaju i oni koji nemaju

struju, mobitel, radio, pa kako će onda saznati za svoja prava. K tome, sustav socijalne skrbi trebao je obaviti ozbiljne pripreme i provesti kampanju informiranja starijih siromašnih osoba o njihovom pravu na tu potporu, te im organizirati prijavljivanje. Kako i s kojim novcem i prijevoznim sredstvom da oni podnesu svoj zahtjev? Da im se, ironije li, prijave na e-građanina ili elektronskom poštom?

Ipak, u prvih pola mjeseca siječnja 2021. godine stiglo je, uglavnom poštom, oko 5.500 prijava, te je za očekivati da će se do kraja godine, uz ozbiljniji napor svih institucija, doseći očekivani broj od 19.700 prijava.

Drugi problem je što uporno i neshvatljivo ministar Aladrović odbija donijeti odluku o mogućnosti isplate nacionalnih naknada putem pošte, već inzistira da se podiže u bankama. Nevjerojatno i tužno. Možda prorade pamet i srce.

J.A.P.

NEMOJTE ČEKATI

Kako zaustaviti virus

Hrvatska je naručila velike količine tri vrste cjepiva protiv COVID-19, ali nije moguće, kao u nekim susjednim zemljama, poput Srbije, prigodom prijave na aplikaciju za cijepljenje navesti i kojim se cjepivom od pribavljenih šest želite cijepiti. Ipak, stručnjaci ne dvoje da su oba raspoloživa cjepiva u Hrvatskoj, Pfizer-BioNTech i Moderna jed-

nako sigurni i rađeni po istom principu, za razliku od cjepiva Oxford/AstraZeneca koje je klasično cjepivo.

Koje god od sada raspoloživa dva cjepiva je dobra zaštita od koronavirusa i nemojte oklijevati. Svi stariji od 65 godina, kao i oni sa zdravstvenim rizicima trebaju se što prije prijaviti svojem obiteljskom liječniku i zatražiti termin za cijepljenje.

UPRAVNO VIJEĆE HZMO

Na čelu Čičak i Petrović

Preko Skype sjednice 17. prosinca 2020. je održana 1. konstituirajuća sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na kojoj je za predsjednicu reizabrana pomoćnica ministra rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Melita Čičak, a za zamjenicu predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović.

Na dnevnom redu su se našle izmjene i dopune Financijskog plana HZMO za 2020. godinu, te rebalans Financijskog plana za 2021. godinu, kao i druga pitanja iz redovnog poslovanja.

Potres koji je otvorio srca

Razoran zagrebački potres iz ožujka 2020. godine uzrokovao je smrt jedne djevojčice i ogromnu materijalnu štetu, ali i ostavio psihičke posljedice na stanovnike metropole. Devet mjeseci kasnije, 29. prosinca Zagreb se opet jako zaljuljao, mnogi građani imali su osjećaj da je potres bio jači od onog iz ožujka. No, odmah nakon potresa prva vijest je stigla da epicentar uopće nije bio na zagrebačkom području, već kod Petrinje, koju su dan prije zadesila također dva jača potresa, no ni blizu ovako katastrofalna. Bože, pa kako je tek onda tamo bilo, koliko je stradalo ljudi, kolika je šteta, bile su prve misli.

Na vijestima uživo prva scena je bilo izvlačenje četverogodišnjeg djeteta i oca iz totalno uništenog automobila u Petrinji. Vjerojatno i najupečatljivija scena potresa, koja je sretno završila, zagrljajem oca Josipa i sina Leona i suzama brojnih onih koji su to gledali. Sreću nažalost nije imalo pet stanovnika sela Majske Poljane, orguljaš u crkvi u Žažini te 13-godišnja djevojčica Laura u Petrinji, koji su smrtno stradali, a kasnije je poginuo i jedan volonter na sanaciji kuća.

Izljev pozitivnih emocija

Katastrofalni potres, uz gubitak ljudskih života i veliku materijalnu štetu, imao je i svoju pozitivnu stranu. Toliki izljev dobrih emocija, empatije, ljubavi i spremnosti za pomoć ljudima na potresom pogođenim područjima nije viđen u Hrvatskoj još od Domovinskog rata. Dapače, poruke potpore, ali i znatna financijska i materijalna pomoć počeli su vrlo brzo stizati iz brojnih zemalja, od Austrije, Grčke, Slovenije, Srbije, Njemačke... Angažirali su se i Hrvati po cijelom svijetu koji su prikupili već milijune kuna pomoći domovini. Val ljubavi od Vukovara do Dubrovnika probudio je dobru Hrvatsku.

Kako to već obično biva, osim dr-

žavnih službi, prvi su u pomoć čišćenja razrušenih kuća priskočili navijači, i to svih većih hrvatskih navijačkih skupina. Snimke kako zagriženi torcidaši pomažu obitelji zagriženih Bad Blue Boysa obišla je Hrvatsku. Neki poznati sportaši pomogli su osiguranjem smještaja za one koji su ostali bez krova nad glavom, kupovinom kontejnera, a neki su čak osobno išli popravljati krovove. Manje poznat javnosti to je učinio i hrvatski paraolimpijac Toni Bošnjaković, koji je, unatoč tome što na obje noge ima proteze, hrabro pomagao u čišćenju i saniranju objekata.

Bravo za Branku!

Djaci je bilo još teže shvatiti što se zbiva, no za najmlađe su se samoorganizirali kazalištarci i svakodnevno s predstavama i igrama odlaze u Glinu, Sisak, Petrinju, kako bi djeci, ali i njihovim roditeljima i bakama, vratili osmijeh na lice. Veliku pažnju javnosti privukla je i dogradonačelnica Gline Branka Bakšić Mitić koja se iskazala dobrim upravljanjem krizom i osiguravanjem hrane i smještaja ljudima na tom području. No, Branka je još otprije poznata po svom humanitarnom radu. Jedna je od osnivačica inicijative Ljudi za ljude, čiji je cilj prikupljanje pomoći za ljude, uglavnom starije osobe koji žive u teškim uvjetima na području Banovine.

Branka je dobila i svoje televizijske minute, koje je iskoristila da ukaže na loše životne uvjete u kojima ljudi na tom području žive. Brojna sela u 21. stoljeću nemaju struju, iako su je prije rata imali, kućanstva u pravilu imaju poljski WC, te se živi od malih mirovina ili socijalne pomoći, a uskoro i od nacionalne naknade.

Obnova na hrvatski način

Potres je otvorio hrvatska srca, ali i raskrinkao lošu gradnju i poslijeratnu obnovu kuća na tom području koje je pretrpjelo ogromne štete u Domovinskom

ratu. Naime, u potresu su jako oštećene i neke kuće koje su obnovljene nakon rata, primjerice u selu Strašnik gdje je bio epicentar potresa, iako je 80 posto tih kuća obnovljeno nakon rata do 1999. godine. Uskoro je na društvenim mrežama počeo kružiti video prilog iz 1998. godine kada su stanovnici tog sela ukazivali na lošu obnovu. Sve ove godine nitko se nije obazirao, no potres je sada ukazao i na moguće kriminalne radnje koje su mogle dovesti do još više smrtnih slučajeva.

Premijer Andrej Plenković najavio je da treba ispitati zašto su neke kuće lošije građene, a USKOK je najavio provođenje kriminalističkog istraživanja i već je na terenu. No, slaba im vajda, jer pravni stručnjaci navode kako nakon 20 godina nastupa zastara za to kazneno djelo, pa i ako se nađu krivci, za to neće odgovarati. No, ono što sadašnja Vlada može učiniti jest da pokaže zrelost i da smo se odmaknuli od korupcije i rodijačkih dogovora te da obnova kuća od ovog potresa se obavi transparentno i kvalitetno.

Zanimljivo, već na prvom kriznom sastanku Vlade i građevinara nastale su trzavice između potonjih, i to onih tvrtki koje grade standardno i onih koji grade montažne kuće. Ministar graditeljstva Darko Horvat je sve smirio riječima da će posla biti za sve, ali i priznao da je vjerojatno u poslijeratnom razdoblju bilo lošije obnovljenih kuća, te da to neće biti slučaj ovaj put, jer će se provoditi strog nadzor. Procjene su da će trebati obnoviti 3.500 kuća u Sisačko-moslavačkoj, Karlovačkoj i Zagrebačkoj županiji, te će obnova trajati do tri godine. Možda neki ljudi konačno dobiju i struju, ako to dožive, ako „institucije“ obave svoj posao, ako se potresi smire, ako dobrotu i čovječnost potraju dulje nego li u slučaju zagrebačkog potresa.

Igor Knežević

DRŽAVA ILI PRIVATNI PROFITERI

Uskoro niže naknade za mirovine iz drugog stupa

Financijaši bliski mirovinskim fondovima drugog i trećeg stupa doživjeli su šok kad je Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje 5. lipnja 2019. godine donijelo odluku o osnivanju Hrvatskog mirovinskog osiguravajućeg društva (HR MOD) u stopostotnom vlasništvu HZMO-a, koji će i dalje isplaćivati državne mirovine, one iz prvog stupa, dok će njegova novoosnovana tvrtka isplaćivati mirovine korisnicima iz privatnih mirovinskih stupova. U travnju je HANFA-i podnesen zahtjev za registraciju, koja je formalizirana 16. srpnja 2020. godine. HR MOD je službeno započeo s radom 4. siječnja 2021. godine. Što je tu tako spektakularno da je izazvalo nezadovoljstvo u mirovinskim fondovima, inače u rukama stranih banaka?

Mirovinska osiguravajuća društva bave se isplatom mirovina iz 2. i 3. stupa, a na domaćem tržištu je postojalo samo jedno – Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo, koje je 2018. prešlo u ruke slovenskog Triglav Osiguranja. Tako je uz četiri mirovinska fonda u rukama stranih banaka, i osiguravajuće društvo u inozemnom vlasništvu.

„Koliko je pametno da država ulazi u privatni sektor i hvata se tog posla?“, među prvima se javno upitao poznati financijski lobist Danijel Nestić iz Ekonomskog instituta, inače pristrani član Nadzornog odbora mirovinskog fonda Erste Plavi. „Isplata mirovina je vrlo slična onome što već rade osiguranja kroz isplatu životnih osiguranja i meni se čini da bi bilo bolje da je država omogućila privatnom sektoru da se bavi time“, zaključio je. Iz izvora bliskog mirovinskim fondovima koji upravljaju drugim i trećim stupom ocijenili su kako je opasan „državni intervencionizam u trenucima u kojima već ionako imamo preglomazan državni aparat“. Oni su ocijenili kako bi bilo bolje da se uz postojeće privatno društvo koje isplaćuje mirovine, omogućilo postojećim osiguravateljskim tvrtkama da one uđu u taj biznis.

Što je, međutim, prednost HR MOD-a? Upravo u primarnom motivu osnivanja Društva da se aktivnim osiguranicima osigura mogućnost izbora u trenutku ostvarivanja prava na mirovinu iz drugog stupa, s ciljem da se budućim umirovljenicima ponude konkurentniji programi kako bi im se naposljetku isplatila veća mirovina, s nižim posredničkim troškovima i naknadama, a mirovine učinile sigurnijima.

Što se tiče planiranog broja klijenata u prvoj godini, na temelju analize tržišta i trendova, HR MOD planira privući 50 posto budućih umirovljenika koji se odluče za kombiniranu mirovinu iz 1. i 2. stupa, što bi, prema procjenama, do 2025. bilo oko 20.000 korisnika.

Novo mirovinsko osiguravajuće društvo važna je promjena u mirovinskom sustavu jer u Hrvatskoj nakon 18 godina prelazi s trenutnog okvira isplate putem jedinog društva na više njih. Time se osiguranicima koji su štedjeli u obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima nudi mogućnost odabira s kojim će društvom potpisati ugovor o mirovini i koje će društvo za njih u ponudi, modelu i visini naknada biti optimalno i povoljnije.

NACIONALNA STRATEGIJA ZAGOVARA

Udar financijske

Piše: Jasna A. Petrović

Nacionalna strategija razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine neočekivano je rehabilitirala posrnuli drugi obvezni mirovinski stup i nedvojbeno se opredijelila za daljnju privatizaciju mirovinskog sustava, iako svi ozbiljniji analitičari, ali i iskustva temeljem posljednje mirovinske mini-reforme, ukazuju na potrebu ozbiljnog preispitivanja drugog obveznog mirovinskog stupa za čiji opstanak nema ekonomskog opravdanja. Još je manje razumljiva potreba za njegovo jačanje, posebno u kontekstu sistemske krize uslijed Covida-19. Umirovljeničke udruge su stoga inzistirale da se u program Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe uključi i pitanje preispitivanje reforme drugog stupa, ali su se jedva izborile da se uključi barem formulacija o „ispitivanju učinkovitosti 2. mirovinskog stupa“.

Neosporno je kako bi njegovo ukidanje, odnosno transformacija u dobrovoljni model, ublažili negativne učinke krize i ubrzali gospodarski oporavak. K tome, financijski model privatizacije mirovinskog sustava koji je devedesetih godina osmislila i nametnula Svjetska banka isključivo za postkomunističke odnosno post totalitarne zemlje, pokazao se kao umotvorina koja ima trajne negativne posljedice na hrvatsku ekonomiju.

Graniči s apsurdom da je u trenutku kad je većina novih članica Europske unije odbila ili ukinula takav model, Vlada RH u Nacionalnoj strategiji preuzima čvrstu obvezu nastavka ulaganja u drugi stup obvezne, ali i poticanje dobrovoljne mirovinske štednje, te naglasila važnost osobne odgovornosti i motiviranosti građana za mirovinsku štednju s ciljem postizanja primjerenih mirovina. U prioritetima naglašava opredjeljenje za razvoj i unapređivanje obveznog i dobrovoljnog sustava štednje za buduće mirovine“. Hrvatska time (p)ostaje vjerni poslušnik naredbi internacionalne financijske industrije, i u trenutku kad joj to itekako šteti.

Velike igre za niže mirovine

Poznato je kako će starosna mirovina iz dva stupa za prosječnu plaću, uz postojeće uvjete, trajno biti manja od mirovine samo iz 1. (javnog) stupa, neovisno o duljini članstva u drugom stupu i radnom stažu. Kad bi se izvršilo povećanje izdvajanja dijela mirovinskih doprinosa u drugi stup (npr. sa 5 na 8%), starosna mirovina za prosječnu plaću bi i dalje biti veća iz 1. stupa nego iz 2. stupa. Financijaši očito računaju na daljnje nagrizanje javnog mirovinskog stupa,

industrije na mirovine

kako bi, unatoč negativnom utjecaju na sve važne makroekonomske indikatore, osigurali daljnje povećavanje „svog“ novca. K tome besramno lažu i koriste novac svojih „štediša“ za mićenje znanstveničkih imena kojima financira projekte i daje mjesta u nadzornim odborima, kao i za prevarantske kampanje za „financijski nepismenu“ javnost.

U uvjetima kad se planira uvođenje eura, koje će dovesti do slobodnog i ogromnog odljeva kapitala u inozemstvo, bilo koji oblik slabljenja 2. stupa ublažio bi posljedice aktualne krize i usporio rast javnog duga, uz veći rast bruto društvenog proizvoda. Taj je prvi korak već učinjen prošlom mini reformom za vrijeme mandata ministra Pavića, kad je omogućeno da budući umirovljenici biraju žele li se umiroviti iz oba stupa ili se vratiti, ako im je to povoljnije, u prvi stup. Ministar Aladrović se, međutim, vraća natrag čvrstom braku s moćnim financijašima.

Pokradeni građani

Model paradoksa štednje na primjeru 2. mirovinskog stupa ukazuje da povećanje štednje, ukoliko nije praćeno proizvodnim investicijama, vodi do manjeg dohotka i manje štednje, kako je u svojem nedavnom istraživanju naglasio prof. dr. sc. Željko Garača s Ekonomskog fakulteta u Splitu. Ovdje nije riječ o štedljivosti kućanstava već o zakonskoj obvezi štednje iz neraspoloživog dijela dohotka dok raspoloživi dohodak na prvi pogled ostaje isti.

Mirovinska reforma koja dio javnog mirovinskog sustava zamjenjuje privatnim zahtijeva tranzicijsko razdoblje, dok prva generacija koju je zahvatila reforma ne odradi puni radni vijek. Uz tranzicijsko razdoblje nužno je vezan tranzicijski trošak koji se mora podmiriti javnim novcem, a njega država na neki način mora uzeti od svih građana. Hrvatska se nalazi blizu polovice tranzicijskog perioda (19/40) kada su godišnji tranzicijski troškovi ujedno najveći, a ostvaren je i uravnotežen državni proračun što znači da se ukupni tranzicijski trošak pokriva iz tekućih poreznih prihoda.

„Istočni grijeh“

Hrvatski „Istočni grijeh“ smanjivanja mirovina se podjednako odnosi na odluku HDZ-a iz 1998. godine o uvođenju 2. obveznog mirovinskog stupa, tj. zahvaćanje u prvi javni stup međugeneracijske solidarnosti, kada za to nisu postojali ni teorijski preduvjeti da bi takva reforma bila uspješna, odnosno pridonosila gospodarskom rastu, kao i na odluku Račanove vlade koja je taj drugi stup primijenila 2002. godine. Glavni „igrači“ su tada bili notorni Davorko Vidović i mladi raskrinkani lav Dragan Kovačević.

Naime, niti jedan od barem četiri osnovna preduvjeta nije bio ispunjen: 1. suficit javnog mirovinskog sustava, 2. suficit državnog proračuna, 3. razvijeno domaće gospodarstvo, 4. razvijeno domaće tržište kapitala. Naprotiv, u javnosti su preduvjeti za uspjeh reforme predstavljeni kao ciljevi! Kao marketinški potez promoviran je stav da će buduće mirovine iz 2. stupa biti veće od mirovina iz 1. stupa, pri tome ne govoreći koliko mizerne će te mirovine biti.

Umjesto ulaganja u proizvodnju na djelu je financijalizacija tj. ulaganje u državne obveznice. To je negdje neko vrijeme i funkcioniralo, ali u Hrvatskoj ne može upravo zbog neispunjenih preduvjeta. K tome, u uvjetima pandemije i ekonomske krize padaju cijene dionice, kao i kamate na obveznice, pa se

ugrožava dugoročno pozitivno poslovanje mirovinskih fondova te njihova sigurnost i stabilnost.

Drugi su pametniji

Slično loše i opasno iskustvo iskusile su i druge zemlje koje su uvele obvezni drugi mirovinski stup, te su ga mukotrpno ukidale ili transformirale u dobrovoljni, poput Mađarske, Poljske, Slovačke, Estonije, Bugarske... Međutim, Hrvatskoj nije dovoljna ni tuđa, niti vlastita pamet, pa Vladini stratezi ne primjećuju što znači kada 60,83 posto svih novih umirovljenikau 2020. godini iz oba stupa prigodom umirovljenja prelazi u prvi stup, kako bi ostvarili ipak nešto višu mirovinu. Taj bi udjel bio i viši da nije odobreno mirovinskim fondovima da, suprotno stvarnoj namjeni mirovinske „štednje“, dopuštaju isplatu 15 posto „ušteđevine“ u gotovini. Čisti mamać!

Što je najpametnije učiniti? Svakako ne ono što je u svojoj Nacionalnoj strategiji predložila Vlada na poticaj financijske industrije i nekog novog Dragana Kovačevića. Mađarski model suspizije 2. stupa obustavom uplata u 2. stup i povratkom svih novih umirovljenika u 1. stup bi poništavanjem tranzicijskog deficita i uplatama kapitalizirane štednje u 1. stup utjecalo na smanjenje deficita državnog proračuna za oko 12 milijardi kuna te za toliko usporilo rast javnog duga godišnje što bi otvorilo mogućnost veće pomoći gospodarstvu, direktno i poreznim rasterećenjem, te na porast raspoloživog dohotka i na brži oporavak BDP-a, u prvoj godini za više od 3%, kako opravdano tvrdi Željko Garača.

Spašavanje mirovina

No, ponovimo, bilo koji oblik slabljenja 2. stupa ublažio bi gospodarske posljedice aktualne krize i ubrzao oporavak gospodarstva iskazano manjim deficitom, manjim rastom javnog duga i većim rastom BDP-a. Suprotno tome, namjera jačanja 2. mirovinskog stupa iskazana u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine je izrazito štetna.

Ali to slave i hvale državni financijaši poput dr. sc. Ante Žigmara, predsjednika Upravnog vijeća HANFA-e, koji naglašava kako mu je „što se tiče jačanja drugog stupa, jako drago da se u strategiji Vlade i dokumentu s kojim je izašla pred Sabor, mirovinski fondovi apostrofiraju kao vrlo važan dio mirovinske reforme i ne namjerava se pričati o njihovom ukidanju kao što je bio prije slučaj. Način na koji bi se to moglo napraviti je sigurno povećanje uplata u drugi stup i pitanje je na koji bi se to način moglo napraviti. Smanjenjem uplata u prvi stup ili dodatnim povećanjem doprinosa za drugi stup“. Što reći nego – nazdravlje!

Leš 94-godišnjaka dva mjeseca u stanu

Sredinom listopada 2020. godine u jednom splitskom stanu preminuo je 94-godišnjak prirodnom smrću. Djelatnici Hitne pomoći izišli su na očevid te su tijelo ostavili na ukop obitelji. No, tijelo starca na kraju nije pokopano, već je ostalo u stanu u kojem je živio i 55-godišnji sin preminulog, koji je psihički bolestan. Tijelo se tako raspadalo puna dva mjeseca, nakon čega je smrad bio toliko nesnosan da su susjedi pozvali Centar za socijalnu skrb, koji je nakon toga alarmirao policiju.

Lotac i sin bili su pod nadzorom Centra za socijalnu skrb, pa se s pravom postavlja pitanje odgovornosti djelatnika tog Centra. Predstavnica stanara u zgradi kazala je kako je iz spomenutog stana uvijek dopirao neugodan miris, ali da se posljednjih dana pojačao, zbog čega je i alarmirala nadležne. Također, kazala je i kako su djelatnici Centra posjećivali obitelj, ali ih je sin navodno uvijek ih tjerao s vrata i nije htio nikakvu pomoć. Navodno su djelatnici Centra došli i nekoliko dana prije otkrića leša i kucali na vrata, ali nitko nije otvorio.

Kako bi ušli u nečiji stan djelatnici Centra moraju imati nalog od suda ili zvati policiju. No, postavlja se pitanje, ako su doista bili par dana prije otkrića leša, tada su mogli osjetiti nesnosni smrad i alarmirati policiju. Uostalom, ako dva mjeseca nije bilo ni traga ni glasa od 94-godišnjaka, mogli su zaključiti da nešto nije u redu. Također, ako je bolesni sin odbijao njihovu pomoć, to ne znači da nisu mogli redovitije posjećivati obojicu zajedno s policijom.

Postavlja se i pitanje zašto prvi susjedi, koji su inače vidjeli 94-godišnjaka kako ide u šetnje, odjednom nisu primijetili da ga nema. No, odgovor je poznat, u današnjem društvu sve je manje brige za bližnje, susjede, pa stoga i ne čudi ovakva situacija, koja niti je prva niti zadnja. Na kraju, postavlja se i pitanje što rade obiteljski liječnici, u ovom slučaju imamo jako staru osobu i bolesnog sina. Činjenica da liječnik dva mjeseca nije kontaktirao tako staru osobu, je u najmanju ruku problematično i pokazuje da se nešto u sustavu, ali i samim ljudima mora promijeniti.

I.K.

LAŽNA BRANITELJSKA MIROVINA

Oštetio državu za 1,6 milijuna kuna

Posljednji dan 2020. godine stigla je vijest kako je Općinsko državno odvjetništvo u Koprivnici donijelo rješenje o provođenju istrage protiv 49-godišnjaka zbog sumnje da je počinio kazneno djelo prijevare na način da je protuzakonito ostvario pravo na braniteljsku mirovinu sa 25 godina. Točnije, zasad nepoznati netko mu je izdao lažnu medicinsku dokumentaciju prema kojoj ima stopostotnu invalidnost kao posljedicu ranjavanja u Domovinskom ratu. Da stvar bude bizarnija, riječ je o osobi koja nije zadobila nikakve ozljede.

Državno odvjetništvo je izvijestilo kako postoji osnovana sumnja da je 49-godišnjak od siječnja 1996. do rujna 2020. u Koprivnici i Zagrebu, ishodio da mu se izda nalaz i mišljenje Invalidske komisije nadležnog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske, prema kojem mu

je kao hrvatskom branitelju utvrđena stopostotna invalidnost kao posljedica tjelesnog ozljeđivanja tijekom sudjelovanja u Domovinskom ratu, iako to nije bila istina, jer u Domovinskom ratu nije zadobio nikakve ozljede i kod njega ne postoji invalidnost uzrokovana tjelesnim ranjavanjem.

S obzirom da je varalica pribavio svu potrebnu dokumentaciju i prikazao da ispunjava sve uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu, službene osobe fonda su mu odobrile zahtjev pa je tako mirovinu primao pune 24 godine, a u tom razdoblju primio je 288 mirovina, s prosjekom od 5.555 kuna, te je oštetio mirovinski fond za 1,6 milijuna kuna. Dakako, ostaje pitanje jesu li službene osobe doista postupale u neznanju, ili je varalica imao čovjeka „unutra“ koji mu je sredi mirovinu.

No, ponekad se planovi takvih pre-

varanata izjalove, tako je 2012. godine jedan Petrinjac platio mito od 3.700 kuna 64-godišnjem Zagrepčaninu koji je tvrdio da ima veze u HZMO-u da mu sredi braniteljsku mirovinu, no to nije napravio. Na kraju je Petrinjac tužio tu osobu zbog prijevare, te je sud u listopadu 2020. godine osudio Zagrepčanina na osam mjeseci uvjetno, morao je vratiti Petrinjcu novac koji je dobio za mito, te platiti 500 kuna sudskih troškova. Parodija, zar ne!

No, ostaje pitanje koliko je lažnih braniteljskih mirovina sređeno „ispod stola“ i koliko je to stajalo državu. Da je samo stotinjak slučajeva poput ovog u Koprivnici, šteta je veća od 160 milijuna kuna, no uvjereni smo da ih je puno više. Stoga SUH godinama zagovara reviziju svih braniteljskih mirovina, a posebno invalidskih braniteljskih mirovina. Pozivamo sve koji znaju za slučajeve lažnih mirovina da ih prijave.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Kolona četiristo gladnih duša

Početak siječnja 2021. iskoristili smo za posjet pučkoj kuhinji franjevac na Svetom Duhu u Zagrebu, koja je vrata potrebitima otvorila još 1995. godine. Ručak, koji se dijeli od 12 sati svakog dana osim nedjelje, prilika je mnogima da pojedju kvalitetan kuhani obrok. Prizor koji smo zatekli bolan je, po jakoj hladnoći šezdesetak ljudi već je 20 minuta prije podneva stajalo u redu, a red se svakom minutom samo produžavao.

„Prije pandemije dijelili smo oko 300 obroka dnevno, no zadnjih nekoliko mjeseci tendencija je povećanja, te sada dijelimo oko 400 obroka. Promijenila se i struktura korisnika pučke kuhinje, uz beskućnike i starije osobe počeli su dolaziti i ljudi koji su zbog korone ostali bez posla. Tendencija povećanja broja siromašnih je itekako prisutna i vidi se“, kazao nam je voditelj Pučke kuhinje fra Vladimir Vidović.

Prije korone korisnici su obrok mogli pojesti u blagovaonici, no hrana se sada dijeli na otvorenom zbog epidemioloških mjera. I pod kišom, a uskoro i snijegom.

Najviše je gladnih staraca

„Živim u smrdljivoj državi, nemojte me niš' pitati, uglavnom razočaran sam“, kazao nam je jedan stariji čovjek u 70-ima kojeg smo prvog upitali zbog čega dolazi u pučku kuhinju. Odmah iza njega u redu stajala je 46-godišnja Renata, koja je bez posla ostala u ožujku 2020. zbog korone. Radila je kao čistačica i bila zadovoljna plaćom, no sve se odjednom urušilo, jer je ubrzo nakon nje i 23-godišnji sin ostao bez posla.

„Sreća u nesreći je što imam supruga koji radi, no jedna plaća nam nije dovoljna da preživimo. Zbog toga dolazim ovdje po hranu, inače ne bi mogli preživjeti. A još smo i podstanari...“

Većina korisnika ipak su starije osobe, tako nam je jedan 80-godišnjak koji nije htio otkriti ime, kazao kako on i supruga primaju prosječnu mirovinu, no to im nije dovoljno, zbog čega jednom tjedno dolazi po obrok, kako bi si popravili budžet. Supruga mu, uz to, boluje od raka, i nije u stanju kuhati, a on pak zna skuhati par jela, pa topli obrok iz pučke kuhinje još dodatno dobro dođe.

„Nemojte me snimati, molim vas“, govori nam jedan 61-godišnjak koji tu dolazi povremeno i ne želi da njegova fotografija izađe u medijima, ali nam je

kazao da preko 20 godina povremeno zna doći po hranu u razdobljima kad je nezaposlen. Skupio je 25 godina radnog staža na baušteli, supruga mu isto ne radi, te preživljavaju od pomoći sina i kćeri koji rade.

Sto volontera

Gospođa Jadranka također ima 61 godinu, već sedam godina dolazi u pučku kuhinju, jer ne može naći stalan posao, već povremeno čisti. Za oko dvije godine će steći uvjete za starosnu mirovinu i to joj pruža neku utjehu, iako je svjesna da sa 24 godine radnog staža će joj mirovina biti niska. No, kaže da je i nešto bolje od ništa. Razvedena je i ima troje djece, od koje samo jedno dijete radi te pripomaže ostalima da prežive.

Među puno starih lica naišli smo i na jedno jako mlado. Prvo smo mislili da je djevojka možda došla s bakom ili djedom ili za nekoga, no ona je došla zbog sebe.

„Imam 23 godine, ovo mi je drugi dan da sam tu. Dolazim jer doma nemam hrane. Primam 600 kuna za tuđu pomoć i njegu.“

A da bi svi gladni dobili obrok brine se koordinator volontera, fra Vilček Novački, koji iz kućice dijeli hranu potrebitima, a tu je i nekoliko volontera koji ljudima dodatno daju šećer, mlijeko, brašno...

„Sve su to teške životne priče, treba hrabrosti da stanu tu u red i čekaju“, govori nam fra Vilček, koji nam je kazao kako je zadovoljan velikim brojem volontera, na popisu ih je čak preko stotinu, pa tako imaju raspored kad tko odradi koji dan. No, posebno je htio pohvaliti 17-godišnjeg volontera Antonia, koji je cijele zimske praznike, dva tjedna, proveo tu dijeleći hranu.

Pokrenut lanac dobrote

Korona i potres nisu imali samo negativne posljedice. Fra Vladimir kaže kako

se pojačao priljev donacija, narasla je solidarnost, ljudskost, suosjećanje s ljudima koji su u potrebi.

„Pokrenut je lanac dobrote, koji se neprestano širi, daje nadu da ljudi nisu izgubili osjećaj za drugoga, osjećaj za pomoći nekome, to je ono što je lijepo i važno u ovoj situaciji, da se ljudi nisu okrenuli samo sebi i gledaju vlastite interese, nego gledaju i ljude koji su u potrebi.“

U razgovoru s korisnicima smo shvatili da su svi zadovoljni kvalitetom hrane. Na meniju se tako nađu piletina, kobasice, grah i zelje, razno povrće, a dvaput tjedno imaju i pizzu. Riječ je o redovitoj donaciji jedne katoličke udruge iz Njemačke, od koje dobivaju smrznute pizze, te ih kuharice samo ispeku.

Hranu i namirnice, koji su u pravilu

pred istekom roka trajanja, ali svejedno valjani, doniraju Konzum, Dukat, Podravka, AWT, no fra Vladimir kaže da je svaka donacija jednako vrijedna.

„Pohvalio bih velike tvrtke koje daruju, ali i manje donatore, udovički novčić je često i puno vrijedniji, kad netko da ono što ima, i volontere koji rade besplatno, daju svoje vrijeme. Sve je to jednako vrijedno. Svakako moram istaknuti i Gradski ured za socijalu, koji pomaže u financijskom i svakom drugom smislu, tako da postoji izrazita senzibiliziranost gradskih vlasti. Također, djeca iz obližnje osnovne škole Pavleka Miškine napravili su male paketiće s prigodnom čestitkom za Božić, a djeca šestih razreda OŠ Ivana Meštrovića u prosincu su prikupili i donirali hrpu prehrambenih i higijenskih namirnica.“

Stvorio se krug dobrote, solidarnosti na djelu, to je ono što nas ohrabruje, kazao nam je za kraj fra Vladimir te pozvao sve koji su u mogućnosti da pomognu ljudima u potrebi.

Igor Knežević

Donacije za potrebe pučke kuhinje možete uplatiti na žiro račun
Zagrebačka banka d.d.
IBAN HR62360001101567611 SWIFT ZABAHR2X

Istučeš staru majku, sud te pusti

Pandemija koronavirusa osim udara na zdravlje, ekonomiju i život ljudi, donijela je još jedan popriličan problem. Izuzetno je porastao broj slučajeva nasilja u obitelji, pa je tako prema službenim podacima za prvih 9 mjeseci 2020. godine broj kaznenih djela nasilja u obitelji bio veći za čak 43,4 posto u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Razlozi za porast su očigledni, pojačana nervoza ljudi, ali i veća zatvorenost osoba u njihovim domovima, što je česti okidač za nasilnike. S obzirom da su starije osobe u pandemiji još izoliranije u svojim domovima, porast nasilja u obitelji u toj dobnoj skupini vjerojatno je još i veći. Službene statistike su višestruko niže od stvarnih brojki, jer nasilje zbog straha ili srama često ostaje neprijavljeno.

Sloboda za cipelarenje

Početak ove godine obilježile su dvije nebulozne odluke hrvatskih sudova prema kojima su nasilnici u obitelji nad starijim osobama pušteni iz pritvora uz uvjetnu kaznu. Prvi slučaj dogodio se u Bjelovaru, gdje je 65-godišnji sin pretukao majku. Udario ju je po lijevoj ruci i nozi, potom bacio na pod i iscipelario nogama. Nesretna žena je zaprimljena u bolnicu s prijelomom rebra s pomakom, krvnim podljevom i modricama po nogama. Osuđen je na osam mjeseci uvjetno, odnosno slobodan je i neće u zatvor ako u roku od dvije godine ne počinu novo kazneno djelo. Jedina kazna mu je plaćanje sudskog postupka od 2.800 kuna. Pravедno?

Drugi slučaj dogodio se u Splitu gdje je 65-godišnjak zbog višegodišnjeg obiteljskog nasilja nad suprugom i kćeri osuđen na uvjetnu kaznu od godinu dana. U posljednjem izljevu bijesa, potaknutog pijanstvom, nasilnik je vrijeđao suprugu i trudnu kćer, razbijao inventar u stanu. Sud mu je kao olakotnu okolnost kod utvrđivanja kazne uzeo u obzir da nije nikad kazneno osuđivan i da je bio smanjeno ubrojiv zbog pijanstva, a kao otegnuta da je ranije prekršajno osuđivan zbog obiteljskog nasilja.

Tijela vlasti ovakvim odlukama ne da ne štite najugroženije, nego i nasilnicima šalju poruku da će se izvući makar i lomili rebra nemoćnim starićama. Nije samo fizičko nasilje ono što muči starije osobe u Hrvatskoj, već i ekonomske nasilje, koje se često ogleda u pritiscima članova obitelji na svoje starije da potpišu ugovore o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju

kako bi im predali vlasništvo nad svojim nekretninama.

Siromaštvo povećava rizik

Stariji tako često ostanu bez imovine, ali i adekvatne skrbi, zbog čega žive u lošim uvjetima. Inicijative SUH-a upućene nadležnom Ministarstvu da se ukinu lešinarski ugovori o dosmrtnom uzdržavanju redovito se odbijaju, kao i donormiranje ugovora o doživotnom uzdržavanju. Država nema sluha ni za rastuće siromaštvo starijih osoba, koje je u korona krizi još povećano, a opće je poznato da nedostatak osnovnih sredstava za život stavlja starije osobe u rizik od svih oblika zlostavljanja.

Kako je rekla Silvia Rusac s Katedre Socijalne gerontologije Studijskog centra

socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu, za starije osobe koje žive u svojem kućanstvu, nasilje može biti povezano s njihovom financijskom ili emocionalnom ovisnosti o članovima obitelji. Kod osoba smještenih u ustanovu, zlostavljanje se može javiti kod hranjenja, kupanja, oblačenja, uzimanja lijekova itd. Strukturalno nasilje pak, odvija se na razini društva, a odnosi se na nedostatak socijalne sigurnosti i financijskih sredstava koji bi omogućili zadovoljavajuću kvalitetu života, objašnjava Rusac.

Gledajući hrvatsko društvo, doima se da se jako malo ili ništa nije učinilo za zaštitu starijih od nabujalog nasilja i zanemarivanja, da ni zakonodavna, izvršna, niti sudbena vlast većini starijih osoba nisu omogućile život dostojan čovjeka.

Igor Knežević

NEKOG JE IPAK BRIGA

Besplatan Internet u domovima

Ujeku prvog vala pandemije Sindikat umirovljenika Hrvatske, potaknut porastom usamljenosti i izolacije korisnika domova za starije, poslao je upit brojnim domovima umirovljenika jesu li svim svojim korisnicima osigurali besplatan pristup internetu, kao i mogućnost ostvarivanja kontakta između korisnika i njihovih obitelji putem videopoziva ili društvenih mreža. Neki od najvećih domova su odgovorili i napisali da su riješili taj problem, no od većine nismo dobili pozitivan ili ikakav odgovor.

Na sreću, na starije osobe u domovima mislio je Hrvatski telekom koji je u prosincu 2020. godine u suradnji s

Volonterskim centrom Zagreb pokrenuo nacionalni program digitalne edukacije starijih građana te su u prvoj fazi donirali tablete i besplatan internet za 14 domova za starije u najvećim hrvatskim gradovima. Također, pripremljeni su i jednostavni edukativni video materijali koje će volonteri predstavljati umirovljenicima, gdje će im objasniti kako koristiti whatsapp video pozive na svojim tabletima.

To će im pomoći da budu povezani i u stalnom kontaktu sa svojim obiteljima i prijateljima. Iz HT-a poručuju kako je u planu i širenje programa i na druge domove za starije osobe.

I.K.

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SIJEČNJU 2021.

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 7. prosinca 2020. godine održana je 13. izvanredna sjednica, a 22. prosinca 2020. godine 14. redovita sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku dajemo obavijest o najvažnijim odlukama.

Usklađivanje i snižavanje cijena lijekova

Sukladno odredbama Pravilnika o mjerilima za stavljanje lijekova na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao i načinu utvrđivanja cijena lijekova koje će plaćati Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje te načinu izvještavanja o njima („Narodne novine“, broj 33/19.), HZZO je uskladio cijene lijekova koji se propisuju na recept HZZO-a. Tijekom ovoga postupka usklađivalo se 2.648 pakira-

nja lijekova, od čega je za 577 pakiranja snižena cijena lijeka.

HZZO produžio ugovore do 30. lipnja 2021. godine

HZZO je produžio ugovorno razdoblje pružateljima zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja do 30. lipnja 2021. godine i to za do sada ugovorene zdravstvene ustanove na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene djelatnosti te za ugovorene privatne zdravstvene radnike na razini primarne i sekundarne zdravstvene zaštite zdravstvene djelatnosti.

Također će do 30. lipnja 2021. godine biti produljeni ugovori s do sada ugovorenim isporučiteljima ortopedskih i drugih pomagala koji s HZZO-om imaju sklopljene ugovore o isporuci ortopedskih i drugih pomagala osiguranim osobama HZZO-a.

IZ SADRŽAJA:

- Usklađivanje i snižavanje cijena lijekova
- Produženje ugovornog razdoblja do 30. lipnja 2021. godine

Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine

HZZO i nadalje nastavlja financirati rad pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije te pripravnički staž zdravstvenih radnika.

U cilju zapošljavanja što većeg broja doktora medicine u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske, HZZO će i nadalje financirati rad doktora medicine bez specijalizacije.

Stoga su donesene odluke o izboru doktora medicine bez specijalizacije za koje će se financirati rad pod nadzorom u 2020. godini te je u prijedlog Liste prvenstva uvršteno 45 kandidata.

Također se nastavlja i financiranje rada pripravnika – doktora medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine za koje će se financirati pripravnički staž osnovom Javnog natječaja iz 2020. godine.

Svi pristigli zahtjevi zadovoljavaju formalne uvjete te je u sustav financiranja pripravničkog staža uvršteno sveukupno 19 kandidata i to 5 doktora medicine, 4 magistra farmacije i 10 magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine.

- Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine te pripravničkog staža zdravstvenih radnika

- Osigurana sredstva za provođenje dodatnih dijagnostičkih postupaka

Nakon provedenih natječaja, ugovorne zdravstvene ustanove i drugi ugovorni subjekti HZZO-a će sklopiti ugovore o radu s odabranim kandidatima na osnovu kojih će HZZO u najkraćem roku sklopiti ugovore o financiranju s ugovornim zdravstvenim ustanovama i drugim ugovornim subjektima HZZO-a.

Osigurana sredstva za provođenje dodatnih dijagnostičkih postupaka

U skladu s uputom Ministarstva zdravstva HZZO je osigurao sredstva za provođenje dodatnih dijagnostičkih postupaka uroterapije s biofeedbackom kod djece, magnetne rezonance (MR), PET/CT postupaka, MSCT koronarografije, koronarografije i perkutane koronarne intervencije (PCI), postupke medicinske pomognute oplodnje (IVF/ICSI postupaka) i postupaka polisonografije, za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2021. godine. Donošenjem ove odluke osigurana je dostupnost i kontinuiranost zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguranim osobama HZZO-a.

E-LIJEKOVI – INTEGRIRANI INFORMATIČKI SUSTAV ZA UPRAVLJANJE LIJEKOVIMA

„e-Lijekovi – Integrirani informatički sustav za upravljanje lijekovima“ projekt je koji sufinancira Europska unija (EU) iz sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 16.816.500,00 kuna (prihvatljivi troškovi 16.811.566,81 kuna) dok EU bespovratna potpora iznosi 14.277.500,00 kuna.

Razdoblje provedbe projekta je 20. svibnja 2019. godine do 20. svibnja 2022. godine.

Nositelj projekta je HZZO, a partneri u projektu su Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) i Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske

Svrha projekta je ostvariti integrirano upravljanje podacima o lijekovima na nacionalnoj razini kako bi se omogućila jednostavna i sigurna razmjena informacija o lijekovima među raznim dionicima zdravstvenog sustava, racionalizacija resursa, unaprijedila sigurnost primjene lijekova te kako bi se doprinijelo daljnjem unapređenju čitavog zdravstvenog sustava. Opseg projekta uključuje sve lijekove koji se nalaze u prometu u Republici Hrvatskoj neovisno o načinu dobivanja odobrenja za njihovo stavljanje u promet i neovisno o tome financiraju li se ti lijekovi iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja ili ne.

- Projekt ima tri osnovna segmenta:
1. stvaranje jedinstvene baze lijekova
  2. uvođenje sustava za provjeru interakcija prilikom propisivanja lijekova (komercijalni sustav za provjeru interakcija će biti integriran u mehanizam e-Recept putem kojeg se trenutno provodi proces propisivanja i izdavanja lijekova)
  3. razvoj funkcionalnosti izravnog prijavljivanja nuspojava iz CEZIH-a prema HALMED-u (za građane će ista funkcionalnost biti razvijena unutar sustava e-Građani).

Kroz projekt će biti provedena nadogradnja postojeće e-Usluge u sustavu e-Građani koja će omogućiti provje-

ru podataka o statusu lijeka na listama lijekova HZZO-a, cijeni lijeka te kriterijima za primjenu na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja i to za one lijekove za koje postoje dokumentirani podaci da ih osoba koristi ili ih je koristila u prethodnih šest mjeseci.

Dodatno će pacijentu biti omogućeno da za lijekove u primjeni provjeri uputu o lijeku u elektroničkom obliku.

Pacijentu će biti omogućena i jednostavna prijava sumnje na nuspojavu lijeka, vrlo važna za trajnu procjenu sigurnosnog profila svakog lijeka na tržištu. Cilj e-Usluge je ojačati ulogu pacijenta u procesu liječenja i brigu o vlastitom zdravlju te potaknuti zdravstvenu pismenost.

KORIŠTENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U UJEDINJENOJ KRALJEVINI VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE NAKON 1.1.2021.

Zbog izlaska Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije od 1. siječnja 2021. godine u navedenoj državi više ne vrijedi Europska kartica zdravstvenog osiguranja izdana od strane HZZO-a.

Pojedine kategorije osiguranih osoba, kao na primjer studenti ili izaslani radnici koji se već nalaze na studiju ili radu u Ujedinjenoj Kraljevini, a gdje nastavljaju svoj boravak iz istih razloga i nakon 1. siječnja 2021. godine, iznimno mogu i nadalje koristiti neogodivu zdravstvenu zaštitu u jednakom opsegu kao i do sada.

U tu svrhu HZZO će im, na njihov zahtjev, izdati poseban Certifikat koji će vrijediti samo u Ujedinjenoj Kralje-

vini i koristit će se umjesto Europske kartice zdravstvenog osiguranja.

Navedene osigurane osobe molimo da se, što je prije moguće, jave regionalnom uredu odnosno područnoj službi HZZO-a prema mjestu prebivališta u Republici Hrvatskoj i podnesu zahtjev za izdavanje spomenutog Certifikata. Studentima će se Certifikat izdati na razdoblje u kojemu imaju utvrđen status osigurane osobe HZZO-a temeljem studija u Ujedinjenoj Kraljevini, a izaslanim radnicima na razdoblje važenja potvrde A1. Za izdavanje istog Certifikata nije predviđeno plaćanje posebnog doprinosa za slučaj korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu.

- e-Lijekovi – Integrirani informatički sustav za upravljanje lijekovima

- Korištenje zdravstvene zaštite u Ujedinjenoj Kraljevini

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Nove e-usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje

Od 30. prosinca 2020. dostupno je pet novih e-usluga HZMO-a koje budućim korisnicima i umirovljenicima omogućuju predaju zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja putem sustava e-Građani, i to za pet vrsta mirovina:

1. Zahtjev za starosnu/prijevremenu starosnu mirovinu,
2. Zahtjev za invalidsku mirovinu,
3. Zahtjev za privremenu invalidsku mirovinu,
4. Zahtjev za obiteljsku mirovinu iza osiguranika,
5. Zahtjev za obiteljsku mirovinu iza korisnika.

Potencijalni korisnici e-Zahtjevima mogu pristupiti koristeći se vjerodajnicama sigurnosne razine 3, kao što je m/Token ili pristupnim podacima internetskog bankarstva, uključenih u sustav e-Građani.

Jedan od ključnih poslovnih ciljeva u digitalizaciji poslovanja HZMO-a u 2020. godini bio je omogućiti korisnicima predaju zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja elektroničkim putem. Tijekom 2020. zaprimili smo više od 50 tisuća zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, a ovim se e-uslugama omogućit ćemo korisnicima brži, lakši i jeftiniji način podnošenja zahtjeva, bez potrebe dolaska na šaltere HZMO-a. U 2021. nastavljamo s digitalizacijom poslovanja, prvenstveno u okviru projekta e-HZMO, kojim će se znatno transformirati poslovni procesi, ubrzati i smanjiti troškovi korištenjem naprednih IKT-a. Poboljšanje iskustva korisnika, u smislu bržeg ostvarenja prava kroz razvoj elektroničkih usluga, bit će u fokusu i u 2021. godini; izjavio je Ivan Serdar, ravnatelj HZMO-a. Riječ je trećem setu e-usluga HZMO-a u 2020. godini, u srpnju je omogućeno podnošenje e-Zahtjeva za ostvarivanje prava na doplatak za djecu, a u prosincu e-Zahtjeva za nacionalnu naknadu za starije osobe.

Uz nove e-usluge, u sklopu sustava e-Građani korisnicima su dostupne sljedeće elektroničke usluge HZMO-a:

- elektronički zapis o radnopravnom statusu, informativni izračun mirovine,
- uvid u podatke o prijavama na osiguranje i odjavama s osiguranja,
- uvid u podatke o stažu, plaći i osnovici koje je za pojedine godine prijavio poslodavac,
- uvid u podatke o drugom dohotku na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje,
- e-potvrde iz mirovinskog sustava (Potvrda o stažu i plaći, Obavijest o ostvarenom drugom dohotku i Potvrda o korištenju prava iz mirovinskog osiguranja),
- Kalkulator doplatka za djecu,
- dostava obavijesti u Osobni korisnički pretinac,
- uvid u podatke o školovanju radi ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu,
- Zahtjev za ostvarivanje prava na doplatak za djecu i
- Zahtjev za nacionalnu naknadu za starije osobe.

KORISNICI MIROVINA - isplata u prosincu 2020.

Vrste mirovina	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	500 200	2.768,34 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	37 187	3.692,00 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	83 514	2.438,06 kn
Prijevremena starosna mirovina	203 486	2.660,71 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	339	2.894,04 kn
Invalidska mirovina	107 870	2.083,01 kn
Obiteljska mirovina	216 713	2.088,71 kn
UKUPNO - ZOMO	1 149 309	2.562,73 kn
Korisnici koji su u 2020. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	21 918	2.568,55 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	5 056	3.452,27 kn
Prijevremena starosna mirovina	7 175	2.784,93 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	24	2.732,77 kn
Invalidska mirovina	1 936	1.937,96 kn
Obiteljska mirovina	9 216	2.182,65 kn
UKUPNO	45 325	2.596,07 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	105 537	3.924,15 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	203 320	3.585,10 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	267 705	1.724,75 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 754	7.206,12 kn
Ukupan broj osiguranika		1 545 556
Ukupan broj korisnika mirovine		1 242 975
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,24
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za listopad 2020.		6.756,00 kn
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2020. godini		2.568,55 kn
Korisnici mirovina - muškarci (46,08%)		572 783
Korisnici mirovina - žene (53,92%)		670 192
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godina
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2020. godini - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2020. godini - ZOMO		64 godine
Procjena potrebnih sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.552.000.000 kn

Tri mandata našeg Vladimira

Izvršajno-izborna Skupština Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije održana je 22. prosinca 2020. godine putem video konferencije, nažalost bez srdačnih rukovanja i zagrljaja solidarnosti, ali su delegati i brojni gosti iz Italije, županije i Središnjeg ureda SUH-a, barem imali priliku vidjeti se putem ekrana i uputiti osmijeh dobrodošlice. Skupštinu je otvorio dosadašnji predsjednik Vladimir Buršić izrazivši zadovoljstvo što se većina članova uspjela pridružiti skupštini. Čestitao je novoizabranim i dosadašnjim članovima, a posebno Evi Vrtovec iz Podružnice Umag, jedinoj novoizabranoj predsjednici.

Posebno se zahvalio kolegici Antonu

Pertotu za dosadašnji rad kao predsjednika Podružnice SUH-a Umag u nadi da će i nadalje biti od pomoći SUH-u u drugoj ulozi. Zahvalio se i svima na kolegijalnosti, lijepoj suradnji i međusobnom uvažavanju u proteklih 12 godina koliko je bio predsjednik ovog tijela, kao i svim gostima koji su se priključili video linkom. Izrazio je zadovoljstvo radom 11 istarskih podružnica i ogranaka koje čine gotovo polovicu ukupnog plaćajućeg članstva SUH-a te istaknuo dobru suradnju s talijanskim sindikatom umirovljenika iz regija Veneto i Friuli Venezia Giulia, a posebno s okrugom Trst. Važna točka dnevnog reda svakako je bio izbor novog vodstva. Za predsjednicu

Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije u narednom mandatu, jednoglasno je izabrana Đina Šverko iz Udruge SUH-a Pula-Pola, dok je Mirjana Monas iz podružnice Pazin izabrana za zamjenicu predsjednice.

Jednoglasno je podržan prijedlog da Đina Šverko bude kandidatkinja za potpredsjednicu SUH-a. Đina Šverko se zahvalila na izboru i ukazanom povjerenju. Posebnu zahvalu i priznanje uputila je dosadašnjem dugogodišnjem predsjedniku u 3 mandata (12) godina Vladimiru Buršiću na njegovom predanom trudu i uspješnom radu. Zahvalila se svim timovima u podružnicama/udruzi koji uz neizmjeran entuzijazam i trud uspijevaju kroz razne vidove, pomoći članovima te najavila daljnju borbu za povećanje standarda umirovljenika.

Đina Šverko

PAZIN Uspješne četiri godine

Redovita godišnja Izvršajno-izborna Skupština SUH-ove podružnice Pazin održana je 30. studenog 2020. pisanim putem. O točkama dnevnog reda glasalo je 86 članova, što čini kvorum. Predsjednica Mirjana Monas podnijela je izvješće o radu Podružnice za protekle četiri godine te je istaknula zadovoljstvo ostvarenim rezultatima, prvenstveno sve većim

brojem aktivnosti, povećanjem članova i ostvarenih prihoda. Mirjana Monas ponovno je, jednoglasno, izabrana za predsjednicu Podružnice te je izabrano još 12 članova Predsjedništva i tri člana Nadzornog odbora.

Za delegata na predstojećoj izbornoj Skupštini SUH-a po funkciji predsjednice Podružnice odabrana je Mirjana Monas. Za predstavnike Podružnice Pazin u

Skupštini Županijskog povjereništva SUH-a IŽ odabrani su Mirjana Monas i Mate Jurić. Podržana je kandidatura za Predsjedništvo SUH-a Eve Vrtovec iz Umaga i Verice Vidmar iz Medulina, te je podržana Đina Šverko za predsjednicu Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije i potpredsjednicu SUH-a za regiju Zapad.

Nidija Kiršić

MEDULIN Nikad viđen doček

Ovo je po mnogočemu bio poseban kraj godine, a Novu godinu naše članice iz Medulina su dočekale potpuno drugačije od svih dosadašnjih, bez zagrljaja, druženja

i veselja. Uz to su Hrvatsku pogodili i razorni potresi. Trenuci koje su proživljavali s obiteljima koje su ostale bez svega, nisu im dali želju da se provede onako kako inače sedamdesetgodinjakinje znaju, a niti da zapale lampice na boru koji su kitili danima. Članice su zadnji dan u godini, uz kolače i šampanjac, tiše nego inače, dočekali podne u jednom kampu u Premanturi.

Nazdravile su što je jedna ovako loša godina konačno za nama. Pjevale su "u danima tuže, u danima sreće... nadamo se da se 2020. ponoviti neće...". Za potrebe fotografiranja su se zobile, što inače ne rade, kod kuće od muževa na pet metara, a od svekrvi po petnaest metara, dok njihovi muževi još nisu odlučili koju će razdaljinu uzeti od punica. Uključile su se u sakupljanje pomoći za nastradale, i dale priliku pokazati zajedništvo, nadajući se da ovo mora brzo proći.

Verica Vidmar

KONAVLE

Anti novi mandat

Na Izvršajno-izvršajnoj skupštini Podružnice Konavle održane 19. prosinca 2020.

Ante Mandić ponovno izabran za predsjednika, dok je Albin Glavor njegov zamjenik. Na Izvršajnoj skupštini SUH-a podružnicu će predstavljati Andro Arkulin, koji je predloženo i da bude član Predsjedništva SUH-a. Na kraju skupštine, novi/stari predsjednik Ante Mandić zahvalio se svima na izboru i istaknuo da će uložiti svo svoje znanje i sposobnosti za boljitak umirovljenika.

Marijana Pejdar Čagalj

U dvorani Radničkog doma u Zagrebu 11. prosinca 2020. u sklopu projekta Grada Zagreba „Ugovori o uzdržavanju – informativna kampanja“ održana je radionica za edukaciju aktivista SUH-a, na kojoj se okupilo dvadesetak starijih osoba, predstavnika svih zagrebačkih podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske. Strogo su se poštovala epidemijske mjere. Radionicu je održao pravnik iz Pravnog savjetovališta SUH-a Ante Kuprešak, koji je okupljene educirao o razlikama između ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju.

Kuprešak je naglasio kako starije osobe nikada ne bi smjele potpisati ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, jer tim činom imovina automatski prelazi na uzdržavatelja, za razliku od ugovora o doživotnom uzdržavanju, kada imovina na uzdržavatelja prelazi tek nakon smrti korisnika uzdržavanja. Kazao je kako je SUH više puta zatražio da se ukine institut ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, jer je riječ o legaliziranoj pljački starih ljudi, te je zabilježen velik broj slučajeva kada su ljudi nakon njegovog potpisivanja završili na cesti. Svi prisutni dobili su i upute na što se mora paziti prilikom sastavljanja ugovora o doživotnom uzdržavanju, pa se tako preporučuje da se u ugovor unese što više podataka o obvezama koje uzdržavatelj mora ispuniti, a najvažniji savjet je da se prije potpisivanja osobe konzultiraju s pravnicima.

Svi prisutni dobili su i letak s objašnjenjima razlike ugovora

o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju, na kojem su i upute i korisni savjeti koji će spriječiti prijekure prilikom potpisivanja ugovora o doživotnom uzdržavanju. Te letke, kao i znanje stečeno na ovoj edukaciji prisutni članovi zagrebačkih podružnica SUH-a dijelit će dalje svojim članovima u podružnicama, svojim starijim susjedima i prijateljima, što će sigurno smanjiti broj prevarenih umirovljenika i starijih osoba.

Igor Knežević

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA Izabrani predstavnici

Sjednica Županijskog povjereništva SUH-a OBŽ održana je 15. prosinca 2020. godine telefonskim putem. Nakon obavljenog razgovora sa svim predsjed-

nicima Udruga/ Podružnica za predsjednika Županijskog povjereništva jednoglasno je izabran Mato Obradović. Za delegate za Izbornu skupštinu SUH-a izabrani su

Zlatko Risek (Udruga SUH Donji Miholjac), Željko Kovač (Podružnica Đakovo) te Miroslava Radenović (Udruga SUH Osijek). Za potpredsjednika SUH-a za regiju Istok predložen je Mato Obradović (Osijek), a za člana Predsjedništva SUH-a Stjepan Rakitić (Slavonski Brod).

Mato Obradović

ĐAKOVO Oproštaj od Marije

Podružnica SUH-a Đakovo održala je 16. prosinca 2020. izvještajno-izbornu Skupštinu telefonskim putem, a sudjelovalo je 20 delegata. Jednoglasno je za predsjednika Podružnice izabran Željko Kovač, a za zamjenicu predsjednika Katarina Pišl. Izabrano je još pet članova Predsjedništva

te tri člana Nadzornog odbora. Željko Kovač će biti i delegat za Izbornu skupštinu SUH-a u Zagrebu.

Krajem godine stigla je i tužna vijest, 29. prosinca u 74. godini je nakon kratke bolesti preminula blagajnica Marija Zdravčević, koja je pored svoje odgovorne dužnosti u

Podružnici SUH Đakovo aktivno sudjelovala i u svim aktivnostima podružnice, od organizacije zabava, ljetovanja članova, nabave ogrjeva, natjecanja članova te svakodnevnim kontaktima s našim članovima. „Izgubili smo vrijednog člana, prijatelja u kojega smo se svi mogli uvijek pouzdati. Sućut obitelji i svima koji su je poznavali i poštivali. Počivala u miru Božjem“, napisali su članovi podružnice.

Željko Kovač

RUGVICA Pomoć za Petrinju i Glinu

Veliko srce pokazala je Podružnica SUH-a Rugvica te se odazvala humanitarnoj akciji koju je organizirala Općina Rugvica za prikupljanje pomoći potresom pogođenim područjima te je u razdoblju od 29. do 31. prosinca 2020. godine donirala osnovne prehrambene namirnice u vrijednosti od 1.300 kuna. Odaziv svih Rugvičana bio je velik, te je šleper pomoći poslan na potresom pogođeno područje. Naši umirovljenici tu ne misle stati, već je u planu, zajedno s udrugom branitelja, nabava isključivo konzerviranih namirnica koje su sada prioritet za ljude na tom području.

S obzirom da je na računu podružnice ostalo čak 20 tisuća kuna od prošle godine, Rugvičani ističu kako je neodlazak na izlete zbog korone imao i dobru stranu, jer sada mogu pomoći nastradalim ljudima. Inače, na području općine je smješteno 60 osoba s potresom pogođenih područja, jedan dio u jednom motelu, a drugi u jednoj privatnoj kući, čiji vlasnici rade u Njemačkoj.

Stjepan Sekulić

Cijepljenje je razumna odluka

Imajte na umu da ne obolijevaju tamo neki drugi. Svatko je izložen riziku zaraze. COVID-19 je zarazna bolest uzrokovana virusom, koji se širi od čovjeka na čovjeka. Novi koronavirus otkriven je u Kini, krajem 2019. godine, i prije nije bio poznat kod ljudi. Ta je pandemija u našoj zemlji dio svjetske pandemije i teško je predvidjeti što će se događati u bližjoj ili daljoj budućnosti, jer se situacija mijenja iz dana u dan. Uglavnom situacija je vrlo ozbiljna.

Dakle, kako se osoba zarazi? Zaraza nastupi ako osoba dođe u bliski kontakt (1,5 do 2 metra) s osobom koja već ima COVID-19. Bolest se prenosi kapljičnim putem, malim kapljicama iz nosa ili usta, koje se izbacuju kada oboljela osoba kašlje, kiše ili govori. Te se kapljice ne prenose na veliku udaljenost i relativno brzo padaju na predmete i površine u blizini oboljelog. Druga se osoba zarazi kad udahne takve kontaminirane kapljice.

Kada kapljice padnu na predmete (stolovi, kvake na vratima, rukohvati), ti predmeti postanu kontaminirani te se druge osobe mogu zaraziti dodirujući takve površine i potom dodirujući svoja usta, nos, oči. To je razlog zašto je važno redovito prati ruke sapunom i vodom ili utrljavati dezinficijense na bazi alkohola.

Kada se počnu javljati simptomi bolesti?

Vrijeme od zaraze do prvih simptoma (vrijeme inkubacije) je obično pet do šest dana (s rasponom od 1 do 14 dana). Zaražene osobe najzaraznije su u početku bolesti, ali mogu biti zarazne i dan-dva prije pojave simptoma. Najčešći prvi simptomi infekcije su povišena tjelesna temperatura, suhi kašalj i umor. Od drugih rjeđih znakova su bolovi u mišićima i zglobovima, glavobolja, grlobolja, kratkoća daha, iznenađan gubitak mirisa i okusa.

Ako oboljela osoba sa simptomima tri uzastopna dana nema simptoma, a prošlo je 10 dana od pojave simptoma, može se smatrati nezaraznom za druge i može se prekinuti mjera izolacije. Kod osoba starije životne dobi i osoba koje imaju neke kronične bolesti, kao što su šećerna bolest, srčanožilne bolesti, kronične plućne ili bubrežne bolesti, stanja smanjene imunosti, bolest COVID-19 ima češće teški oblik te je povećan rizik od razvoja komplikacija.

Nažalost, za sada ne postoji specifično liječenje, ali oboljelim se može puno pomoći kako bi im se olakšali simptomi. Pružanje njege (na primjer pomoćna terapija, lijekovi protiv temperature, bolova, terapija kisikom, infuzije, antivirusni lijekovi) može biti vrlo učinkovito kod zaraženih osoba. U Hrvatskoj, kao i u drugim

državama svijeta, disciplinirano se provode mjere prevencije, ranog otkrivanja oboljelih, njihovog liječenja, kao i izoliranja osoba izloženih zarazi.

Cjepivo zvano nada

Vodeće farmaceutske tvrtke u svijetu stavile su na tržište novoproducirana cjepiva koja puno obećavaju. Ne preostaje nam drugo nego imati povjerenja u današnje znanstvenike i cijepiti se. To će biti naša razumna odluka, s nadom da ćemo svladati taj ogavni virus. Do tada, jedino što nam preostaje je da savjesno i temeljito provodimo druge pomoćne preventivne mjere. Testiranje se provodi kako bi se potvrdila infekcija u osobe sa simptomima te kako bi se oboljela osoba čim prije izolirala od drugih i liječila. Istovremeno se identificiraju kontakti oboljelih s drugim osobama, sa svrhom određivanja samoizolacije.

Istraživanja pokazuju da nošenje maski ima učinkovitost na smanjenje prijenosa respiratornih infekcija za nositelje maski i to za barem jednu trećinu u odnosu na osobe koje ne nose masku za lice, odnosno da mogu usporiti širenje bolesti COVID-19 u zajednici. U slučaju da i zaražena i zdrave osobe nose masku, rizik zaraze zdravih osoba znatno je smanjen. Nošenje maske ne eliminira rizik od infekcije, ali ga znatno smanjuje. Masku treba staviti tako da se prekriju usta i nos. Čim postane vlažna treba ju zamijeniti. Prije stavljanja ili nakon skidanja maske preporučljivo je oprati ruke ili ih dezinficirati.

Prema dosadašnjim saznanjima, prijenos koronavirusa prilikom uobičajenih rekreacijskih aktivnosti ili kupanjem u vodi, bazenu ili moru, nije zabilježen. Pranje i dezinfekcija ruku ključni su za sprječavanje infekcije. Ruke treba prati često i temeljito sapunom i vodom, najmanje 20 sekundi. Virus ulazi u tijelo kroz oči, nos i usta, stoga ih nemojte dirati neopranim rukama. Osoba koja je bila u bliskom kontaktu s oboljelim bit će stavljena u samoizolaciju u trajanju od 10 dana od trenutka zadnjeg kontakta bez obzira što nema simptome bolesti. To znači da će osoba biti doma, mjeriti temperaturu jednom dnevno te biti u svakodnevnom kontaktu s nadležnim epidemiologom.

Na kraju, zaštitite sebe i druge koliko je to moguće. Smanjite izlaske iz kuće na najmanju moguću mjeru. Izbjegavajte kontakte. Dobro je da se za ovu zimsku sezonu cijepite protiv gripe. Svima nam je cilj držati ovu zastrašujuću pandemiju pod kontrolom.

dr. Ivo Belan

HVALEVRIJEDAN PROJEKT

Učenje francuskog s bakicama

Francuska neprofitna organizacija Oldyssey u svibnju 2020. godine pokrenula je projekt „The Share Ami scheme“, kojim je osobe iz francuskih domova za starije povezala putem online videopoziva sa studentima francuskog jezika diljem svijeta. Time je bakama i djedovima koji su zbog koronavirusa ostali izolirani dala priliku za socijalizaciju i druženja s mladim osobama koje im mogu biti unuci, a studentima priliku da usavrše francuski jezik. Volonteri Oldysseya pobrinuli su se da stare nauče računalnim vještinama potrebnim za uspostavljanje videopoziva, a jedna seansa traje pola sata.

No, organizacija se ubrzo suočila s ozbiljnim problemom. Naime, nakon što su prema planu povezali 30 bakica i studenata uslijedio je ogroman interes studenata diljem svijeta, te je na čekanju još čak 3.000 studenata koji će prema riječima organizatora morati pričekati i po nekoliko mjeseci dok im se ne pronađe odgovarajući stariji sugovornik.

Solidarnost pobjeđuje

Na kraju stare godine bili smo frustrirani cjelogodišnjom borbom s korona virusom, izolacijama i ograničenim mogućnostima slobodnog kretanja i druženja s prijateljima i članovima obitelji. Mislili smo da će dolaskom novog cjepiva početkom nove godine prestati i pandemija i započeti mogućnost normalnog života, rada i druženja i putovanja, da ćemo se vratiti starom načinu života i starim navikama. No, prošla godina nam je i na kraju odlučila pokazati da postoji još veće zlo nego što je korona.

Iza podneva 29. prosinca snažan potres, jačine 6,3 stupnjeva po Richteru, zadesio je Baniju, a protresao je i Zagreb gdje su produbljene štete nanesene ranijim potresom. Interesantno je da ovaj potres nije izazvan pokretanjem energije iz zagrebačke ploče, nego iz druge koja je jačeg djelovanja na Baniju i Kordunu te u Sisku i Posavini.

Potresi su i dalje prisutni u našim životima i tako će biti još neko vrijeme. Do kada - ne znamo i kako će završiti - ne znamo. Prošle godine više od dvije tisuće potresića je protutnjalo ovim našim krajevima, osjetili i doživjeli smo samo manji broj njih, no točno je da živimo u strahu.

Svugdje na ekranima slike porušenih kuća, ljudi koji plaču i spašavaju dokumente i neke potreštine iz kuća, koji spavaju sjedeći cijelu noć u automobilu ili čak na zemlji pokriveni ceradom ili samo tankim najlonom.

S druge strane vidimo ljude koji su istog dana kad su saznali za potres skupili ono što su mogli ponijeti od kuće - hrane, toplije odjeće, kojekakvih predmeta za pomoć nepoznatim ljudima, te krenuli vlastitim automobilom u pomoć. Kolone ljudi dobra srca su krenule ka prestravljenim ljudima koji stoje pred srušenim domovima ili

grle preživjelu stoku. Na Baniji ima dosta udaljenih zaselaka pa i osamljenih kuća po brdima do kojih se može doći samo pješice, a u kojima žive osamljeni zaboravljeni starci.

Jedan takav vedar stari samotnjak iz malog drvenog kućerka govori da je zadovoljan i da može preživjeti od socijalne pomoći od 800 kuna. Za one ohole koji ne mogu bez jutarnje kave od njega smo dobili recept. U čašu vode stavite jednu malu žličicu šećera i to je to.

Pogled na prestrašenu djecu kad stoje pred ruševnom kućom i kad dolaze nepoznati ljudi i donose pakete hrane, vode, odjeće i obuće i paketiće slatkiša uz poneku igračku nepoznatog pošiljatelja iz neke daleke zemlje koji mu je od srca šalje na dar.

S druge strane vidite troje male djece kako radosno zovu mamu da brzo dođe vidjeti kontejner "koji su dopeljali nepoznati stričeki iz druge države."

Na nekoliko mjesta vidite velike kotlove i kuhare koji volonterski kuhaju ručak za radnike koji voze građevinski materijal, skidaju ruševne dijelove kuća i dimnjake ili dijele pizze potrebitima.

Stručnjaci za pregled i utvrđivanje stupnja oštećenosti zgrada i stambenih objekata rade po cijele dane. Volonteri Crvenog križa po cijele dane i noći sortiraju potrebne stvari

za higijenu, te odjeću i obuću prema individualnim potrebama ljudi. Kazalištarci u sportskim dvoranama i šatorima održavaju predstave i vraćaju smijeh na lice djece, baka i djedova.

Cijela je Hrvatska na nogama. Svi pomažu. I ne samo Hrvatska, već i brojne europske zemlje, osobito one iz okruženja, hrvatski iseljenici diljem svijeta.

Cijeli svijet se ujedinio u dobroti i solidarnosti. Solidarnost pobjeđuje i nacionalne i etničke podijeljenosti. Ni u jednom trenutku na potresom pogođenom području nitko ne pita koje je tko rase, nacionalnosti, vjere. To su ljudi koji su u potrebi.

Hrvatski građani su pokazali ogromnu solidarnost koja pobjeđuje djelima, ali i poštovanjem drugog i drugačijeg.

"Cijeli svijet se ujedinio u dobroti i solidarnosti. Solidarnost pobjeđuje i nacionalne i etničke podijeljenosti"

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Odgovara:
Ante Kuprešak
dipl. pravnik

Može li se izgubiti grobno mjesto?

Pitanje: Posjedujem grobno mjesto u Zagrebu, Miroševac, koje smo naslijedili od bake i djeda, ali nekoliko godina nismo plaćali upravi groblja grobnu naknadu zbog nesporazuma oko podjele nekretnina, pa i grobnog mjesta, Da li možemo izgubiti pravo na grobno mjesto? *(N. P., Zagreb)*

Odgovor: Grobno mjesto za koje grobna naknada nije plaćena deset godina, smatra se napuštenim i može se ponovo dodijeliti na korištenje drugom korisniku, ali tek nakon petnaest godina nakon posljednjeg ukopa u grob, odnosno nakon proteka trideset godina od ukopa u grobnicu. Javite se u upravu groblja da vidite da li ste izgubili pravo na grobno mjesto, te pokušajte dogovoriti plaćanje zaostalih naknada.

Dug supruga prije sklapanje braka

Pitanje: Prilikom sklapanje braka sa suprugom nisam znala za njegove dugove tj. nekoliko neotplaćenih kredita. Da li sam dužna plaćati njegove dugove? *(N. B., Križevci)*

Odgovor: Za financijske i druge obveze koje je učinio Vaš suprug prije braka, a za koje niste znali, niti odobrili, ne odgovarate Vi, nego Vaš suprug. Ako vi želite možete zajedno vraćati dugove, a što se redovito i dogodi, a posebno kada se u braku rodi i dijete..

Baka raskida ugovor

Pitanje: Sklopili smo ugovor o doživotnom uzdržavanju s našom bakom po ocu u kojem je ona primateljica uzdržavanja, a nama davateljima uzdržavanja (meni i suprugu) ostavila je kuću i okućnicu, ukoliko ispunimo obveze iz ugovora, Ugovor je ovjeren kod javnog bilježnika, tj. solemniziran. Baka je preselila u našu kuću. Nakon pet godina zajedničkog života, baka je odlučila da se vrati u svoju kuću, te da raskine ugovor, bez posebnog obrazloženja. Što učiniti? *(M. B., Zagreb)*

Odgovor: Pretpostavljam da je baku netko na to nagovorio ili niste adekvatno izvršavali obveze uzdržavanja prema baki. Vi baki ne možete zabraniti povratak u njezinu kuću, a niti imate pravo zadržati njene osobne stvari i pokretnine, bez obzira što imate sklopljen ugovor o uzdržavanju. Pokušajte se pomiriti s bakom i vidjeti koji su

problemi, pa ako ste nešto i grijehili, ispravite greške. Raskid ugovora putem tužbe je nepovoljan za vas, ali i za baku, jer će ona morati nadoknaditi troškove petogodišnjeg uzdržavanja. Naime, ukoliko se ne dogovorite, a baka uspije tužbom raskinuti ugovor, vi možete tražiti naknadu za uzdržavanje za protekle godine.

Darovanje s upisom nakon smrti

Pitanje: Želim svome sinu darovati stan, koji se nalazi u mom vlasništvu, s time da nastavim živjeti u stanu doživotno, a da se prijenos vlasništva izvrši poslije moje smrti, Dali će sin platiti porez na promet nekretnina, nakon uknjižbe prava vlasništva? *(J. Ž., Umag)*

Odgovor: Ovo što ste naumili potpisati nije običan ugovor o darovanju. Riječ je o posebnoj vrsti ugovora zvanom darovanje za slučaj smrti. Takvim ugovorom možete darovati nekretnine i učinak darovanja ograničiti do svoje smrti. To znači da će se daroprimatelj moći uknjižiti na darovnim nekretninama nakon vaše smrti. Ugovor se mora sačiniti i solemnizirati, tj. potvrditi kod javnog bilježnika. Porez na promet ne plaća prvi nasljedni red, a vi i vaš sin ste time oslobođeni plaćanja poreza na promet nekretnina.

Rad nakon uvjeta za mirovinu

Pitanje: Imam 63 godine života i time sam stekla uvjete za starosnu mirovinu. Da li imam pravo nastaviti raditi i primati dodatak na mirovinu za daljnji rad ili za to postoje i neki drugi uvjeti? Koliko dugo mogu dodatno raditi, ako moj poslodavac to želi? *(M.R., Zagreb)*

Odgovor: Osiguraniku – ženi u razdoblju od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2029., koja prvi put stječe pravo na mirovinu i ima najmanje 35 godina mirovinskog staža, mirovina se povećava 0,34% za svaki mjesec koji je protekao od navršene starosne dobi za starosnu mirovinu iz prijelaznog razdoblja (članak 180. ZOMO-a), npr. u 2021. godini računa se od navršene 62 godine i 9 mjeseci života, u 2022. godini računa se od navršenih 63 godine do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina. Vi očito imate uvjet potrebne dobi za starosnu mirovinu, ali nije transparentno da li imate 35 godina radnog staža. Ako je i taj uvjet ispunjen, svakako iskoristite mogućnost dodatnog rada, kako biste mogli ostvariti veću mirovinu prigodom umirovljenja.

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797

Stevo Živčić, predsjednik Povjereništva SUH Zagreb

Dostupan članstvu 24 sata

U prosincu 2020. godine Stevo Živčić na izornoj skupštini velikom većinom izabran je za novog predsjednika Povjereništva SUH Zagreb. Stevo nam je u razgovoru kazao kako će mu prvi koraci nakon preuzimanja Povjereništva biti upoznavanje svih predsjednika zagrebačkih podružnica SUH-a, te će od njih pokušati doznati kako vode svoje podružnice i da li im je potrebna pomoć.

“Možda nekim udruživanjem ili sugestijom na temelju prijašnjih iskustava možemo potaknuti bolji rad podružnica kako bi ostvarili veći broj zadovoljnih članova. Apliciranjem na projekte EU nastojat ćemo dati doprinos cjelokupnom radu Povjereništva na zadovoljstvo svih članova”, kazao je.

Inače, 57-godišnji Stevo je predsjednik Udruge umirovljenika Dubrava – Podružnica Studentski grad, dok je supruga Snježana predsjednica SUH-ove Podružnice Studentski grad, zbog čega su odlučili objediniti njihova djelovanja, odnosno sve programe koje provode rade za članove obiju udruga. Studentski grad, tako je na entuzijazmu supružnika Živčić i nekoliko članova izvršnog odbora izrastao u najaktivniju Podružnicu SUH-a u Zagrebu, koja provodi niz hvalevrijednih aktivnosti, zbog čega i privlače veliki broj umirovljenika. Tako se provode besplatni liječnički pregledi (mjerenje tlaka i razine šećera u krvi, oximetrija, spirometrija, mamografija, pregled sluha, vida, štitnjače...), razna zdravstvena i druga edukativna predavanja koja su od interesa za umirovljenike i građanstvo u cjelini.

Jednom mjesečno organiziraju jednodnevni izlet, koji je edukativnog, ali i zabavnog karaktera. Do sada su organizirali 60 izleta po Hrvatskoj i to uglavnom na različite destinacije, tako da su njihovi autobusi popunjeni do posljednjeg mjesta, a s vremena na vrijeme organiziraju i odlazak na inozemne destinacije.

“Potaknuli smo članove koji znaju nešto kreativno raditi da svoje umijeće podijele sa drugima, tako su nastale i mnoge kreativne radionice poput quillinga, tomaga, enkaustike, izrade sa slamom, crtanja i slikanja, slikanja na staklu, izrade sapuna i slično. Otvorili smo glazbenu radionicu i radionicu linjskog plesa. Svojim članovima često

omogućavamo kupnju namirnica po povoljnijoj cijeni od OPG-ova koji nude suradnju”, govori nam Stevo.

Za nabiranje svih aktivnosti potrošili bismo cijeli intervju pa ćemo ukratko spomenuti da Podružnica Studentski grad organizira i planinarenja na Sljemen, surađuje s Crvenim križem kojem pomažu u prikupljanju namirnica za socijalne samoposluge, ugošćuju volontere koji održavaju tečajeve za računalo i pametne telefone i još puno toga...

“Nažalost vrijeme korone je sve aktivnosti stopiralo. Svjestan sam da će s ponovnim pokretanjem aktivnosti mnogi izgubiti volju za druženjem, jer će se naviknuti biti kod kuće, a neki neće više biti s nama. Potrebno će biti ulaganje velikog napora da se ljudi ponovo uključe u aktivnosti”, kaže Stevo.

Inače, Stevo je zadnje 33 godine u braku sa Snježanom s kojom ima dvoje djece, sina Sašu (32 god.) koji radi kao profesor, te kćer Lanu (23 god.) koja je studentica treće godine Glazbene akademije. Radni vijek Stevo je proveo u MUP-u, gdje je radio u Specijalnoj jedinici policije „Alfe“, nakon čega je bio zapovjednik Jedinice za osiguranja i vlakopratinju, a potom Instruktor za taktiku postupanja i intervencije pri Zapovjedništvu Interventne policije. Za vrijeme Domovinskog rata bio je pripadnik SJP „Alfa“ s kojima je prošao mnoge ratne zadaće, i zbog čega je odlikovan Spomenicom Domovinskog rata 1990.-92., zatim Redom Hrvatskog trolista, Spomenicom domovinske zahvalnosti te medaljama „Bljesak“ i „Oluja“. U mirovini je od 2003. godine, a 1992. godine završio je Fakultet za fizičku kulturu i stekao titulu profesora.

“Obzirom da sam dva puta operirao kralježnicu moram svakodnevno vježbati, stoga odlaskom u mirovinu smatrao sam korisnim vježbe za kralježnicu podijeliti sa osobama koje žele vježbati. Tako sam u sklopu SUH-ove podružnice Studentski grad započeo vježbe za kralježnicu koje se vode dva puta tjedno i kroz koje je u 11 godina koliko vodim vježbe prošlo 70-ak vježbača. Vježbe svih 11 godina vodim volonterski zbog čega sam u dva navrata predložen za volonterskog Oskara pri Volonterskom centru Zagreb”, kazao nam je Stevo.

Zanimljivo, većina umirovlje-

nika u podružnici je, baš kao i on, zadovoljna visinom svoje mirovine, a to je, objašnjava, zbog toga što je uglavnom riječ o osobama s višom ili visokom stručnom spremom. Ipak, žale se na kasno dobivanje termina za zdravstvene rehabilitacije, neučinkovitost pravosuđa. Stevo kaže kako su on i supruga dostupni 24 sata svojim članovima putem telefona, a informacije članovi dobivaju i putem facebook stranice i WhatsApp grupe. Dakako, korona je povećala usamljenost, jer im nedostaju zajednička druženja koja ih ispunjavaju.

Što se tiče trenutnog položaja umirovljenika, on je loš, jer prosječna mirovina iznosi svega 38 posto prosječne plaće, što bi trebalo promijeniti, jer niti jedna od država u okruženju nema tako nizak postotak, ističe Stevo. Dobru priliku za ostvarenje ciljeva umirovljenika vidi u obnovljenom Nacionalnom vijeću za umirovljenike, koje će pokušati poboljšati model usklađivanja mirovina. Važno je, kaže, između ostalog, ukinuti obveze baka i djedova za plaćanje alimentacije za unuke, kao i uvesti stroje kriterije za obiteljske domove, ojačati socijalne inspekcije i uvesti civilni nadzor, zatim postaviti besplatno zdravstveno osiguranje na razinu linije siromaštva (2.710 kn), te ukinuti dodatni zdravstveni doprinos od 1 i 3 posto.

Pohvalan je zahtjev umirovljeničkih udruga da osoba može dobiti 85 posto mirovine preminulog partnera, kao i opcija da zadrži svoju te dobije dio supružnikove mirovine, a podržao je i uvođenje nacionalne naknade za starije od 65 godina koje nisu uspjele ostvariti mirovinu. Ključno je srediti stanje u pravosuđu, jer mnogi građani, a naročito umirovljenici ne mogu dočekati pravdu, jer se pojedini slučajevi vode po 10 pa i 20 godina, što smatra sramotnim.

“Rad SUH-a može se unaprijediti apliciranjem na projekte EU, gdje bi se, vjerujem, uključio dobar dio starije populacije, a u tim projektima bi se mogle zaposliti i žene koje nisu uspjele dobiti mirovinu zbog godina starosti, a ostale su bez prihoda. Mislim da bi time dobili više članova koji još nisu u mirovini, ali su na njenom pragu”, zaključio je Stevo.

Igor Knežević

“Prosječna mirovina iznosi svega 38 posto prosječne plaće, što bi trebalo promijeniti, jer niti jedna od država u okruženju nema tako nizak postotak”

Zagrebačka

županija

Dragi žitelji Zagrebačke županije,

provedimo blagdane koji su pred nama odgovorno, u najužem krugu obitelji, misleći na zdravlje naših bližnjih i poštujući nadljudske napore zdravstvenih djelatnika u ovim izazovnim okolnostima pandemije.

Želimo Vam blagoslovljen Božić i da Nova 2021. godina bude ispunjena zdravljem, mirom i uspjehom.

Predsjednik Skupštine

Mato Čičak

Župan

Stjepan Kožić